

MUNI
ARTS

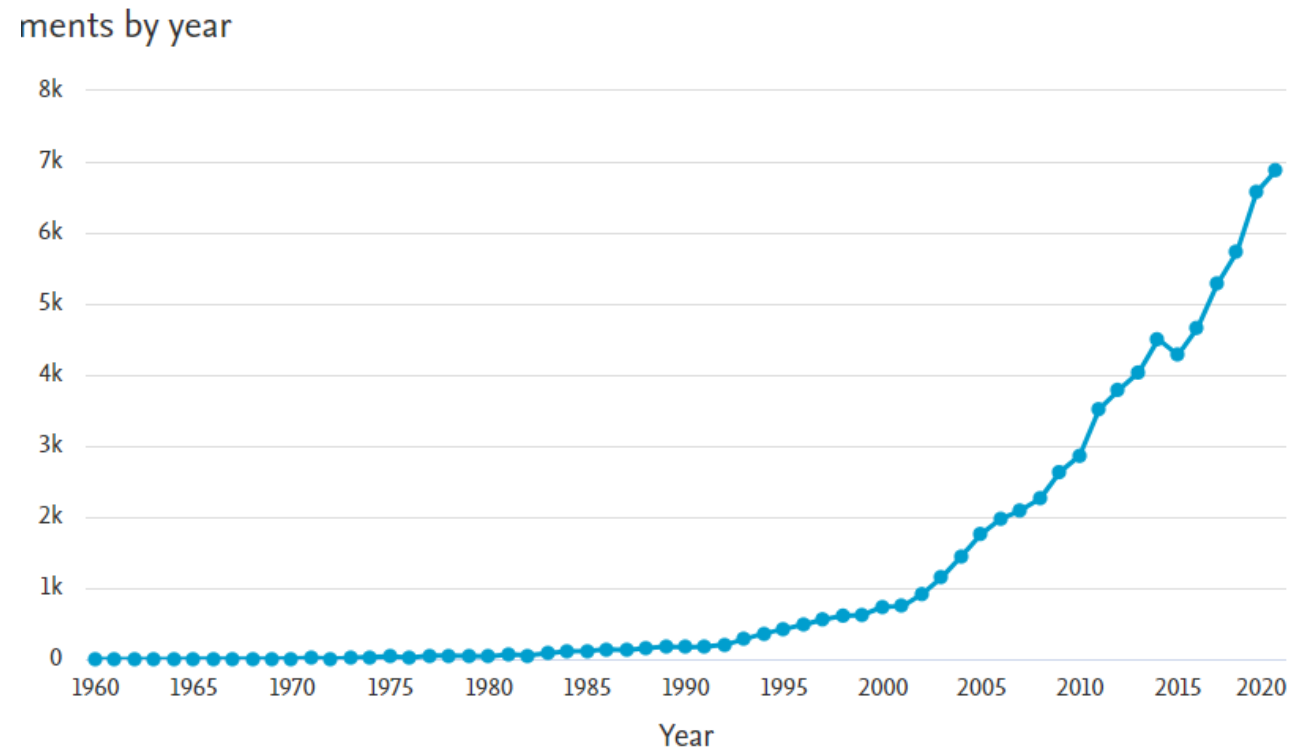
Vyčerpaly se ideály otevřenosti ve vzdělávání?

Michal Černý
KISK FF
OpenAlt 2022

Co znamená otevřenost ve vzdělávání?

- Otevřené vzdělávací zdroje
- Otevřené odborné zdroje
- Otevřená data a řízení podle dat
- Otevřené vzdělávací aktivity (vzdělávání bez bariér, inkluze)
- Otevřený software
- Otevřené repozitáře
- Otevřené datasety

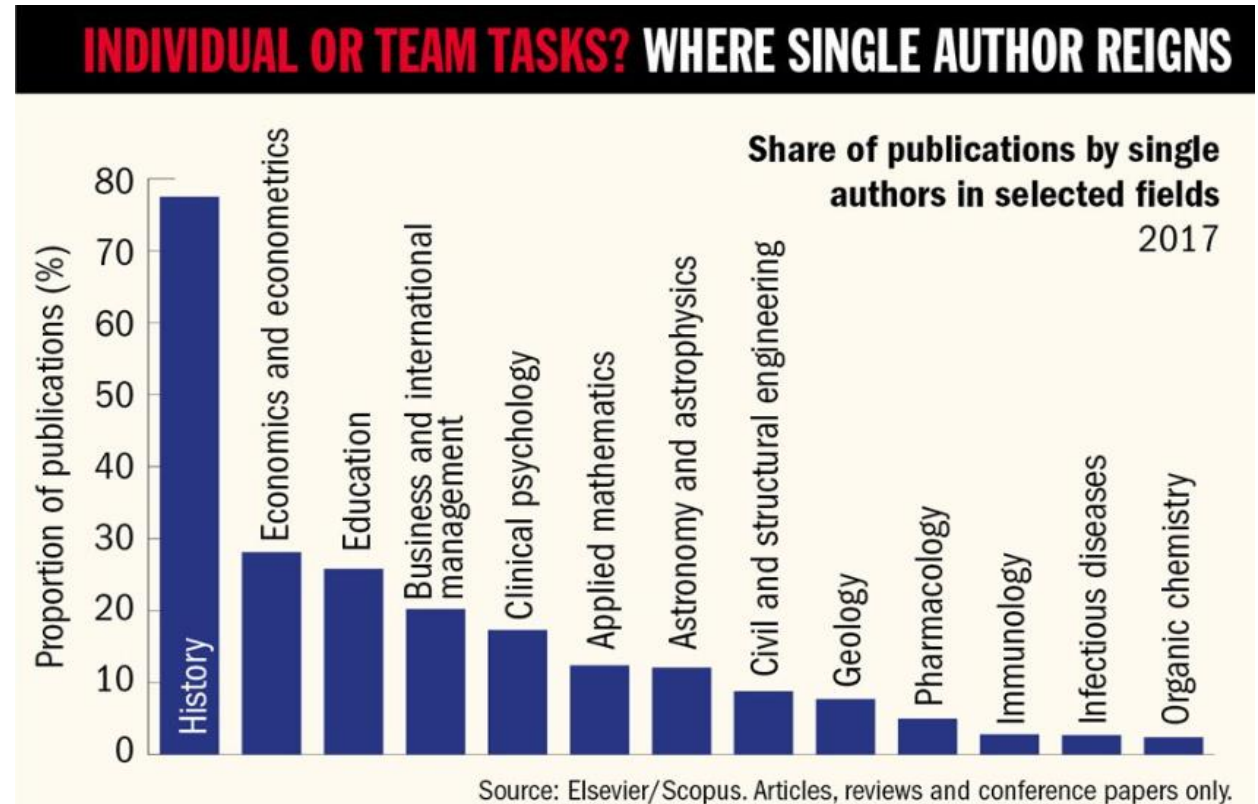
Co je Open Acces?

- Otevřený přístup je modelem vědecké komunikace
- Vychází z možností poskytovaných internetem a informační společností
- „Open Access, neboli otevřený přístup k výsledkům výzkumu financovaného z veřejných zdrojů, znamená poskytnutí bezplatného a neomezeného online přístupu koncovému uživateli k vědeckým informacím.“ ([zdroj](#))

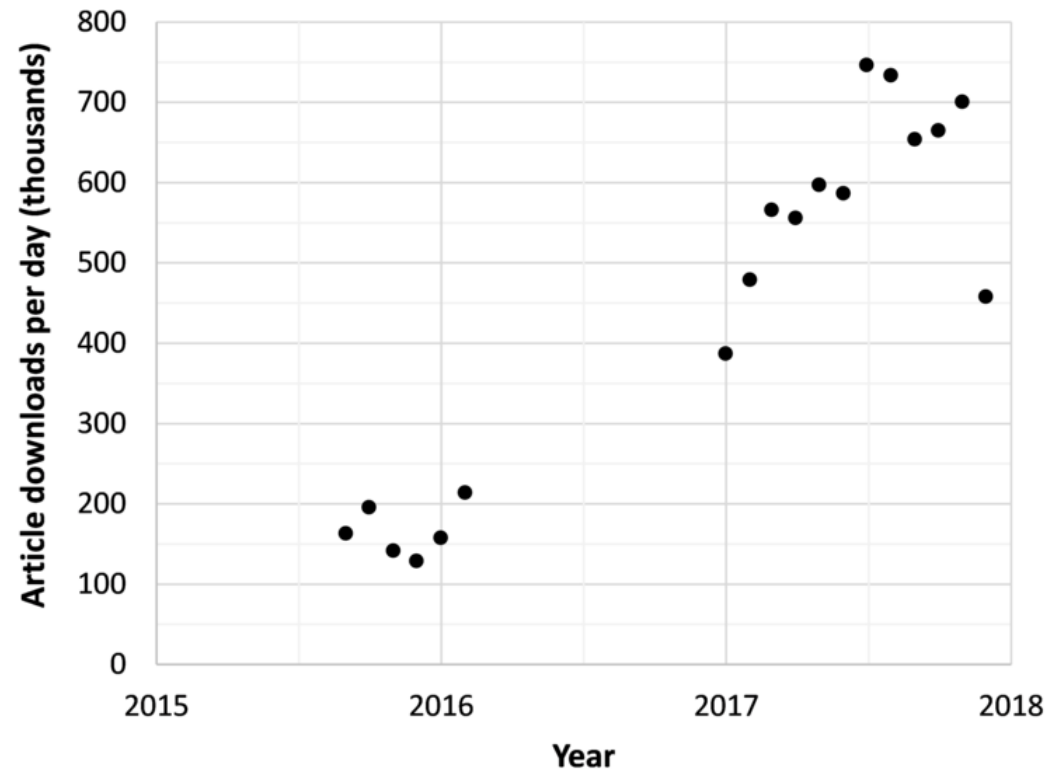
„Legální“ projekty

- [Plos](#)
- [Projekt Gutenberg](#)
- [Europeana](#)
- [Archive.org](#)
- [Kramერიus](#), ...

Černá cesta

- [Sci-hub](#): články vyhledávané dle DOI

Legislativní ukotvení OA

- Budapešťská Open Access iniciativa (2002)
- Prohlášení z Bethesdy k publikování skrze otevřený přístup (2003)
- Berlínská deklarace otevřeného přístupu ke znalostem v přírodních a humanitních vědách (2003)
- Doporučení Evropské komise o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování (2012)
- Pravidla otevřeného přístupu v programu Evropské Unie pro program Horizont 2020 (2013)
- Amsterdamská výzva k Open Science (2016)
- Plán S (2018)

Situace v ČR

- [Národní strategie otevřeného přístupu ČR k vědeckým informacím na léta 2017–2020](#) (2017) je první systematický vládní dokument, který se zabývá otevřeným přístupem. Klíčové je, že v něm ČR deklaruje zájem o otevřenost a participaci ve veřejném společenství států podporujících otevřenou vědu.
- [Akční plán pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020](#) (2019) je pokusem o praktickou implementaci předchozího dokumentu – obsahuje jedenáct opatření, jejichž cílem by mělo být zajištění otevřeného přístupu v ČR a formulování jasné politiky s ní související.

Klíčová legislativně – organizační témata

- Zajištění trvanlivosti
- Podpora výzkumných infrastruktur
- Faktická udržitelnost a použitelnost
- Dostupnost a presentace

- A samozřejmě návaznost na zdroje a scientometrické ukazatele

Otevřené vzdělávací zdroje

Otevřené vzdělávací zdroje

- *„Otevřenými vzdělávacími zdroji jsou výukové a výzkumné materiály na jakémkoli médiu – digitálním i jiném - které se nacházejí na veřejné doméně nebo byly publikovány na základě otevřené licence, která umožňuje bezplatný přístup, použití, přizpůsobení a další distribuci jinými osobami bez licenčních omezení.“* [Nadace Williama a Flory Hewlettových](#)

Footnote

- Svoboda ke kopírování
- Svoboda k úpravám
- Svoboda k šíření
- Svoboda k šíření modifikované verze

Otevřené vzdělávací zdroje

- Wiley:
 - Opětovné použití
 - Úprava
 - Remix
 - Znovupoužití
 - Redistribuce

Legislativní kontext

- MŠMT se o otevřený přístup systematicky snaží
- Podporuje ho také EK či TA ČR

- Obecně lze říci, že legislativní podmínky pro tvorbu otevřených vzdělávacích zdrojů jsou skvělé
- Obecně lze říci, že podmínky pro využívání otevřených vzdělávacích zdrojů jsou ... žádné

- Existují různé přístupy k monetizaci OER

kisk.phil.muni.cz/onlife

MUNI KISK
ONLIFE

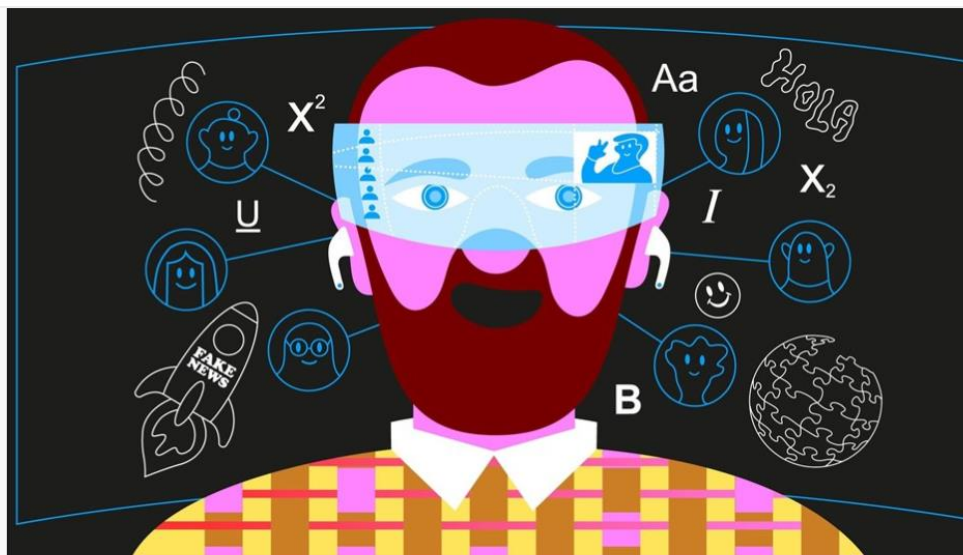
English

Moduly ▼ Mikrokurzy Metodika

Rozvíjejte informační gramotnost na středních školách

ONLIFE je otevřený vzdělávací program pro podporu výuky informační gramotnosti na SŠ **napříč předměty**. Vybírejte z více než **75 témat**, **různorodých vzdělávacích materiálů**, a přizpůsobte si je své výuce.

PROZKOUMAT TÉMATA

Podporujte své studenty
ve schopnosti systematicky
a efektivně pracovat
s informacemi

kisk.phil.muni.cz/onlife

Kde vyhledávat informace?

Přemýšlíte nad tím, kde vyhledat určitou informaci? Pokud už víte jak, je na řadě druhý krok, totiž prozkoumat ono kde. Podíváme se jak na běžné vyhledávače, tak především na nástroje, které umožňují najít něco zajímavého nebo neobvyklého. Jak do školy, tak do běžných životních situací.

 UPRAVIT TEXT

 AKTIVITY

 PRACOVNÍ LIST

 PREZENTACE

 KVÍZ

 CHATBOT

 PODCAST

MOOC

- [Edx](#), [Coursera](#), [Futurelearn](#), [Udemy](#), [Codecademy](#)...
- Je třeba dbát na vhodnou licenci
- Otevřenost je spojená s bezbariérovostí ve formálním vzdělávání
- Problémem je malá míra dokončování X děvčátko ve slumu u S. Khana
- Je třeba hledat specifické didaktické metody

Otevřený software

Open source aplikace

- [GNU Octave](#)
- [VLC](#)
- [Thunderbird](#)
- [Shotcut](#)
- [Scribus](#)
- [SciDAVis](#)
- [Rstudio](#)
- [OBS Studio](#)
- [LibreOffice](#)
- [Krita](#)
- [Chromium](#)
- [Freemind](#)
- [Darktable](#)
- [BigBlueButton](#)
- [7-ZIP](#)

České podmínky pro open source aplikace

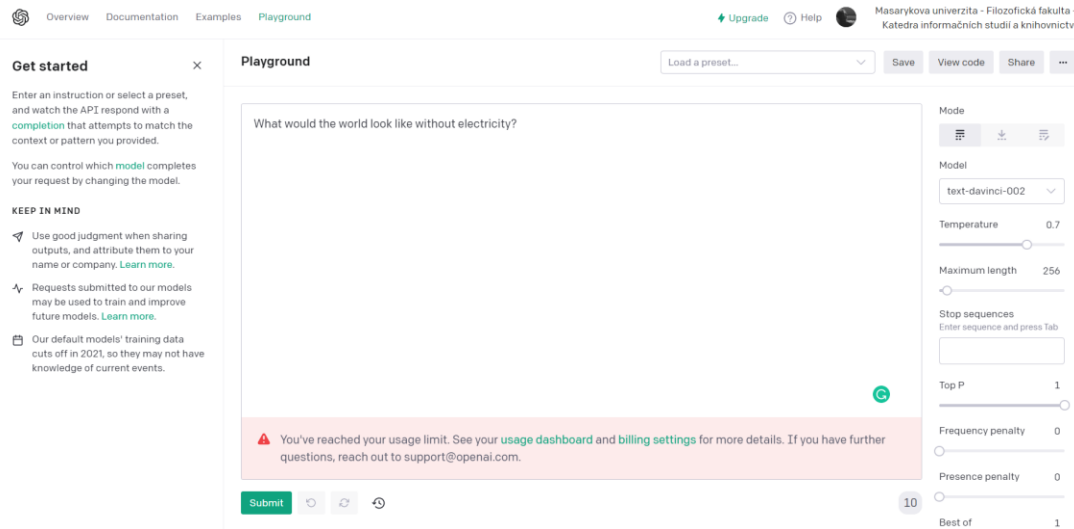
- Reálně neexistuje důvod, proč s nimi pracovat, když existuje placená alternativa
- Dravá a dynamická politika Microsoftu a Google trh open source aplikací zásadně umenšila
- Často spíše drobné jednoúčelové aplikace (ovladače pro experimenty, specializovaný software) nebo využívání otevřených frameworků než systematické využití otevřeného softwaru
- Chybí motivace a rozšíření OS aplikací ve firmách či na úřadech
- Chybí legislativní motivace

OpenAI a nové příležitosti?

Dall-E

OpenAI

- Generování textů
- Generování obrázků
- Generování kódů

- Jak dát dohromady otevřenost, datasety a změny ve vzdělávání?

- Co má smysl se učit, pokud existuje OpenAI a je dostupná?

Vyčerpanost otevřenosti ve vzdělávání?

- Chybí motivace x není to téma
- Situace se silně proměnila s nástupem předplatného služeb
- Otevřenost často neznamena nejlevnější ani nejlepší řešení
- Chybí nám širší diskuse o hodnotách
- Chybí nám důraz na spolupráci jako hodnotu
- Chybí nám dlouhodobější perspektivy (jsme unavení)
- Chybí legislativní motivace v celé šíři procesu, což je náročné a nástroje proto neexistují jednoduše
- Chybí leaderi, respektive nejsou pro školství typičtí
- Může situaci změnit (zlepšit či zhoršit) nástup umělé inteligence?

M U N I